

POSTANOWIENIE

16 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 16 kwietnia 2026 r. w Warszawie
na skutek skargi J.S. o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu
Najwyższego z 23 listopada 2018 r., II CNP 56/17,
wydanego w sprawie z powództwa P.P.
przeciwko J.S.
o zapłatę,

**zmienia wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2018 r.,
II CNP 56/17, w punkcie 2. (drugim) w ten sposób, że przyznaje
adwokat A.S. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
z urzędu pozwanej J.S. w postępowaniu ze skargi o stwierdzenie
niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, w miejsce kwoty
1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych kwotę 3600 (trzy tysiące
sześćset) złotych powiększoną o należny podatek VAT.**

[J.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 listopada 2018 r., II CNP 56/17, Sąd Najwyższy oddalił skargę pozwanej J.S. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi wydanego w sprawie o zapłatę toczącej się z powództwa P.P. Jednocześnie Sąd Najwyższy przyznał adwokat A.S. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 1800 zł, powiększoną o należy podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

Następnie adw. A.S., z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 lutego 2024 r., SK 90/22, oraz art. 401¹ w zw. z art. 416¹ k.p.c., wniosła o zmianę opisanego wyżej postanowienia o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej przez przyznanie jej tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu kwoty 3600 zł powiększonej VAT.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o zmianę wysokości przyznanych kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu podlegał uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 416¹ k.p.c. w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem mogą być uchylone postanowienia niekończące postępowania w sprawie, jeżeli zostały wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą. Przepisy o wznowieniu postępowania stosuje się do nich odpowiednio. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że do postanowień niekończących postępowania, o których mowa w art. 416¹ k.p.c., należy postanowienie o kosztach procesu, w tym także w przedmiocie przyznania wynagrodzenia pełnomocnikowi reprezentującemu stronę postępowania z urzędu (zob. postanowienia SN z 30 czerwca 2025 r., I CSK 941/24, oraz z 31 października 2025 r., I CSK 1782/24).

Wobec stwierdzonej w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 27 lutego 2024 r., SK 90/22, niekonstytucyjności przepisów rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, w systemie prawa powstała luka uzasadniająca sięgnięcie do przepisów rozporządzenia o opłatach za czynności adwokackie jako przepisów ogólnych w celu ustalenia na ich podstawie, w drodze analogii, stawki wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi z urzędu. W związku z tym konieczne jest zastąpienie zakwestionowanych przez Trybunał Konstytucyjny stawek – kwotami wynagrodzenia (opłat), jakie prawodawca przewidział za tego samego rodzaju pomoc prawną świadczoną przez adwokata ustanowionego z wyboru, wynikającymi z rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie (zob. postanowienia SN z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3767/22, oraz z 31 października 2025 r., I CSK 1782/24).

W konsekwencji stawkę wynikającą z rozporządzenia niezgodnego z Konstytucją należało zastąpić kwotą wynikającą z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Kwota ta podlega przy tym powiększeniu o należny podatek od towarów i usług.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 416¹ k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[a.ł.]